

AĞUSTOS 2019-BÜLTEN 19

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
İKTİSAT FAKÜLTESİ AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

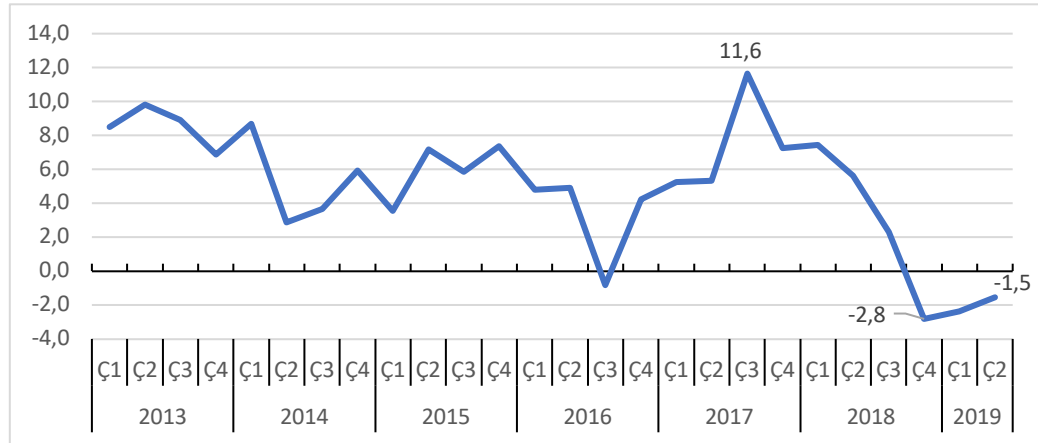
Bu Ay

1. Türkiye Ekonomisinde Üç Çeyrek Üst Üste Küçülme.....	2
2. Sanayi Üretimi Temmuzda %1,2 Azaldı.....	4
3. Ekonomik Güven Endeksinde Yükselme	5
4. Cari Denge Temmuz Ayında Fazla Verdi	7
5. Temmuzda Dış Ticaret Açığı %47 Azaldı.....	8
6. İşgücü Göstergeleri-Haziran 2019	9
7. Ağustos Ayında Enflasyon %15 Yükseldi	11
8. Merkez Bankası'ndan İkinci Kez Faiz İndirim Kararı	13

1. Türkiye Ekonomisinde Üç Çeyrek Üst Üste Küçülme

Türkiye ekonomisinde 2018 yılının son çeyreğinden itibaren başlayan daralma, 2019 ikinci çeyreğinde şiddetini azaltarak devam etti. TÜİK'in açıkladığı verilere göre Nisan-Haziran 2019 dönemini kapsayan ikinci çeyrekte GSYH bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,5 oranında küçüldü.

Grafik 1: Dönemsel Büyüme Oranları

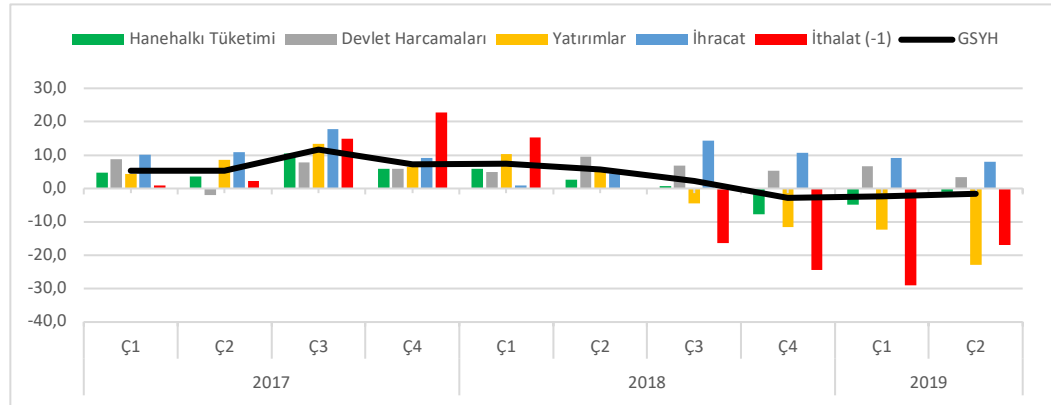

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Harcama yönünden büyümeye yapılan katkılara bakıldığında ise ilk olarak hanehalkı tüketim harcamalarında göreceli olarak bir düzelme yaşanmış ve birinci çeyrekte %-4,8 oranında gerçekleşen tüketim, ikinci çeyrekte %-1,1 oranında daralmıştır. Yatırımlarda (gayrisafi sabit sermaye oluşumu) ise %-22,8 oranının bir gerileme yaşandı. Bu oran 2010 yılından beri görülen en yüksek küçülme oldu.

2

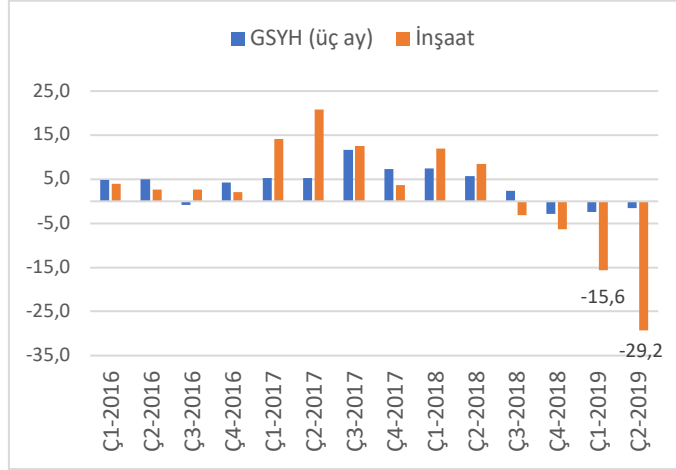
Grafik 2: Harcama Yönünden Dönemlik Büyüme Katkıları

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Kamu nihai tüketim harcamalarında frene basılırken, seçim öncesine denk gelen birinci çeyrekte %6,6 artan kamu harcaması, ikinci çeyrekte %3,3 olarak gerçekleşti. Tüketim ve yatırımların düşük olmasının etkisiyle ithalat daralmaya devam etti. Bahsi geçen dönemde ithalat %-16,9 oranında azalırken, ihracat ise büyümeye olumlu katkı yaparak %8,1 oranında arttı.

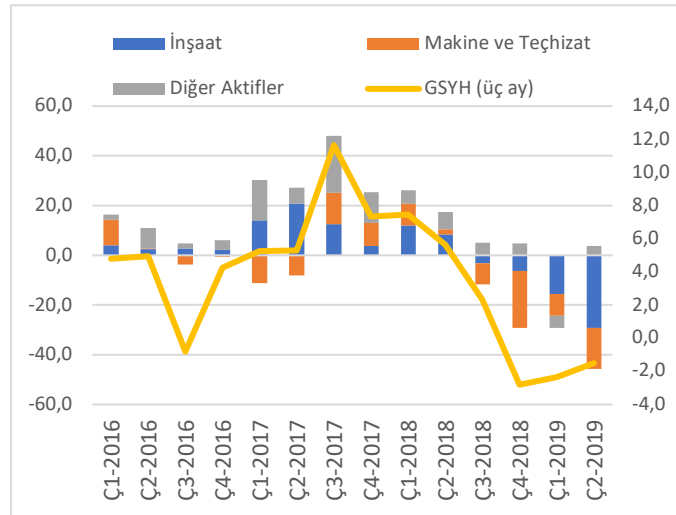
Grafik 3: İnşaat ve Büyüme

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Daralmanın en dikkat çeken 2018 yılı öncesinde büyümenin «lokomotifi» olarak görülen inşaat yatırımlarında oldu. 2019'un birinci çeyreğinde %-15,6 küçülen inşaat yatırımları ikinci çeyrekte %-29,2 küçüldü.

Grafik 4: Yatırımlar ve Büyüme

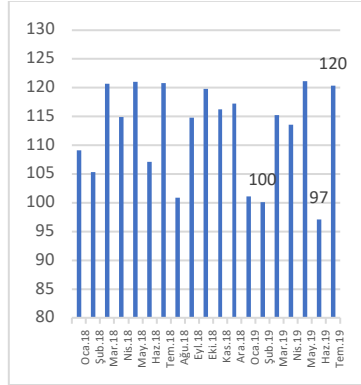
Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Ekonominin öncelikli sorunlarından olan yatırımlar son dört çeyrekte küçülüyor. Reel ekonominin önemli bir unsuru olan makine ve teçhizat yatırımları ikinci çeyrekte %-16,5 küçüldü. Bu oran yatırımlarda 2010'dan bu yana yaşanan en yüksek küçülme olarak kaydedildi.

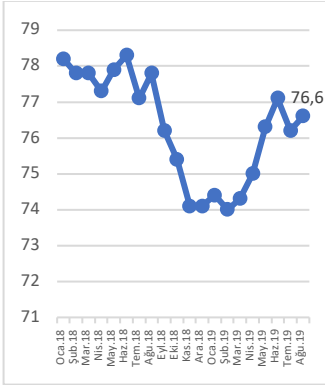
2. Sanayi Üretimi Temmuzda %1,2 Azaldı

Ekonomik büyümenin öncü göstergelerinden **sanayi üretimi endeksi (SÜE)** Temmuz 2019'da aylık bazda %4,3 artış gösterirken, yıllık bazda (bir önceki yılın aynı dönemine göre) %-1,2 azaldı. Sanayinin alt sektörlerine bakıldığında imalat sanayi sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %1,3, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %-2,4 azalırken, madencilik ve taş ocaklığı sektör endeksi %7,8 arttı.

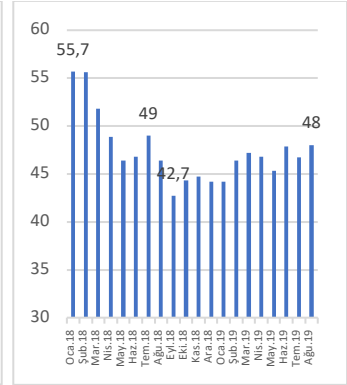
Grafik 5: SÜE

Grafik 6: KKO

Grafik 7: PMI-TR

Kaynak: (Sırasıyla) TÜİK, TCMB ve İSO verilerinden derlenmiştir.

Geçtiğimiz temmuz ayında mart ayından beri devam eden yükseliş trendine ara veren **kapasite kullanım oranı (KKO)**, ağustos ayında yeniden yükselişe geçti. İmalat sanayinin genelinde KKO aylık bazda %0,4 artarak %76,6 seviyesine yükseldi.

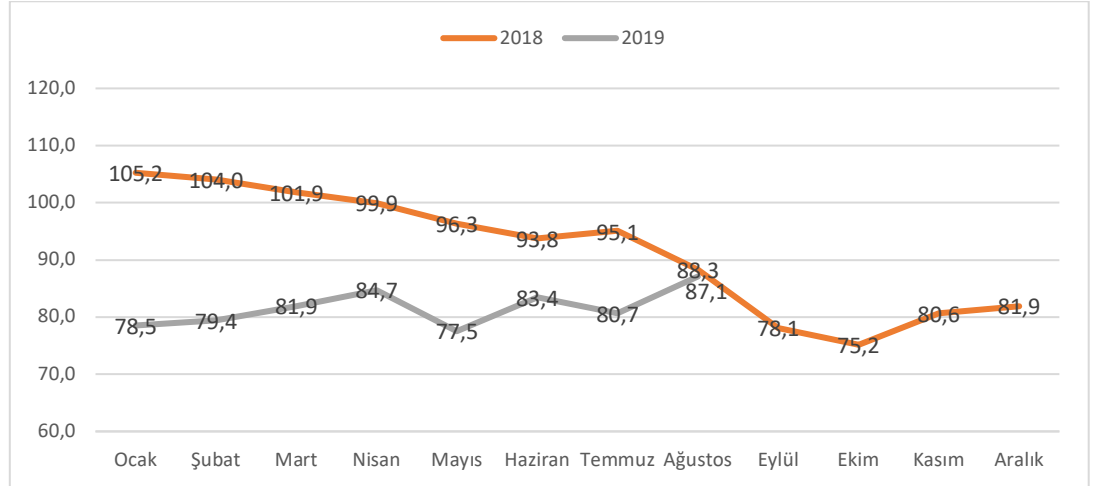
Sanayi üretiminin yönüne ilişkin bir diğer öncü gösterge olan **Türkiye imalat satın alma yöneticileri endeksi (PMI)** ağustos ayında 48 değerine yükselerek son 13 ayın en yüksek düzeyine ulaştı.

PMI endeksine göre, 50 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar genel anlamda bir iyileşme, 50 değerinin altı ise kötüleşme olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Dolayısıyla PMI-TR'nin hala eşik değer olan 50'nin altında seyrediyor olması genel olarak üretimde canlanmanın başlamadığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

3. Ekonomik Güven Endeksinde Yükselme

Tüketici ve üreticilerin genel ekonomik duruma ilişkin beklenti ve eğilimlerini özetleyen **ekonomik güven endeksi** ağustos ayında, bir önceki aya göre %7,9 oranında artarak 87,1 oldu. Bu oran son bir yılın en yüksek düzeyi olmasına rağmen endeks hala iyimserlik sınırı olan 100 değerinin altında seyrediyor.

Grafik 8: Ekonomik Güven Endeksi

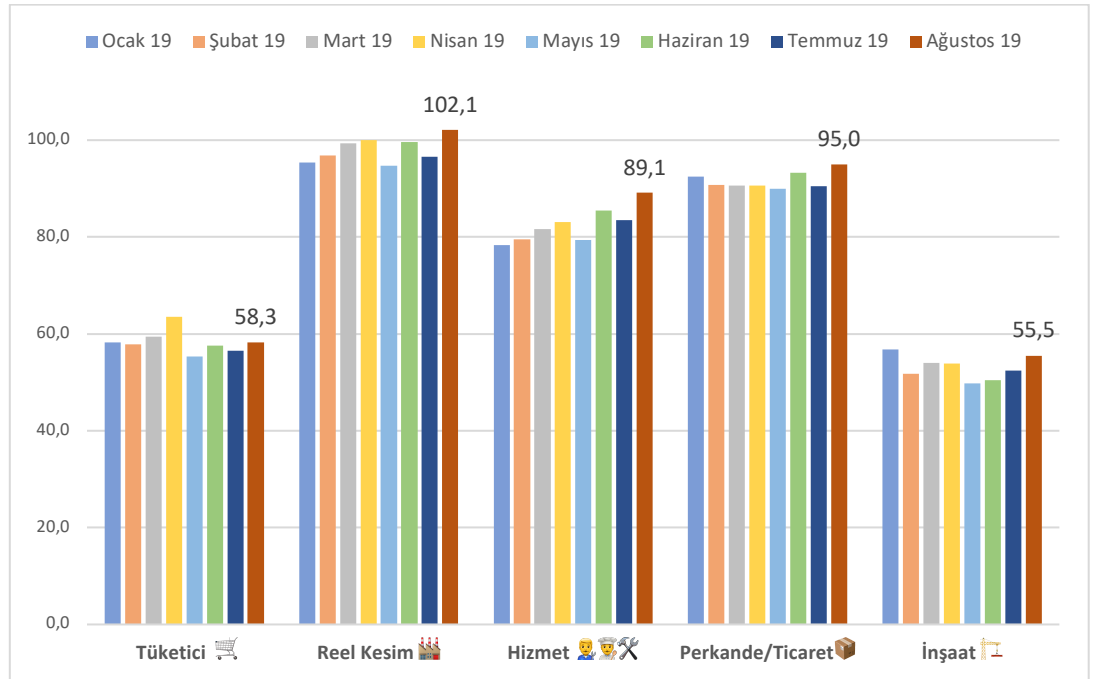

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Ekonomik güven endeksinde yaşanan artışta tüketici (58,3), reel kesim/imalat sanayi (102,1), hizmet sektörü (89,1), perakende/ticaret (95) ve inşaat sektörü (55,3) güven endekslerinde yaşanan artışlar etkili oldu.

5

Grafik 9: Sektörel Güven Endeksleri-2019

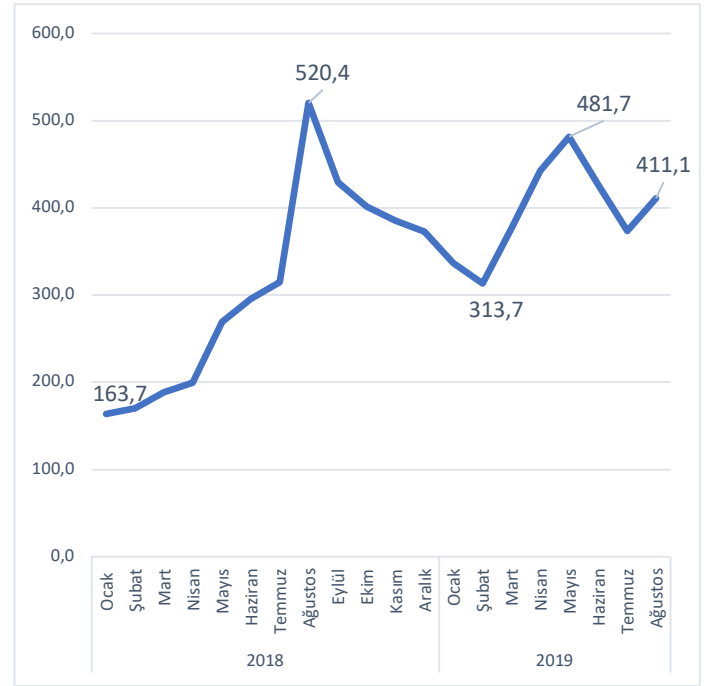
Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Özel sektör işyeri yöneticilerinin ekonominin mevcut durumu ve yakın geleceğe yönelik beklentilerinin ölçüldüğü sektörel güven endeksi artışlara rağmen zayıf seyrini sürdürdü ve iyimserlik sınırının altında kaldı. Özellikle tüketici (58,3) ve inşaat (55,5) sektörlerine ait güven endeks değerleri uzun zamandır iyimserlik sınırının çok altında seyrediyor.

Ekonomik Güven Endeksinin 100'den büyük olması ortalama üzeri güveni, küçük olması ise ortalama altı güveni göstermektedir. 2018 Mart ayından beri Türkiye ekonomik güven endeksi iyimserlik sınırı olan 100 eşik değerinin altında seyretmeye devam ediyor.

Grafik 10: CDS Türkiye (Aylık Ortalama)

Türkiye'nin CDS (Credit Default Swap) primindeki gelişmeler küresel yatırımcıların Türkiye ekonomisine ilişkin risk algılarını gösteren önemli bir değişkendir. Seçimin bitmiş olması, enflasyonda görülen toparlanma, faizlerin düşüşe geçmesi gibi ekonomide yaşanan olumlu gelişmelere rağmen Türkiye'nin CDS primi ağustos ayında da yüksek düzeyde kaldı. Ağustos ayında TR-CDS primi 411 puan ortalama düzeyinde gerçekleşti.

Kaynak: paragaranti.com

Not: Yukarıdaki güven endekslerinden farklı olarak CDS değerleri aylık değil günlük olarak yayımlanıyor. Aylık baza çekebilmek için, her aya ait ortalama bir değer çıkarılmıştır.

CDS primi, küresel yatırımcıların, bir ülke ekonomisine olan güveni ve risk iştahının önemli bir göstergesidir. Özel sektörün yüksek borçluluk düzeyi, yüksek işsizlik, ekonomide durgunluk ve jeopolitik riskler gibi önemli etkenler TR-CDS'nin düşüşünü engellemektedir. TR-CDS endeksi hala 2018'in ilk çeyreğine kıyasla çok yüksek düzeyde seyrediyor. Bu düzeyler ise ekonomide yaşanan bazı olumlu gelişmelere rağmen yabancı yatırımcıların Türkiye ekonomisine karşı risk algısının yüksek olduğunu ve güven kaybının sürdüğünü göstermektedir.

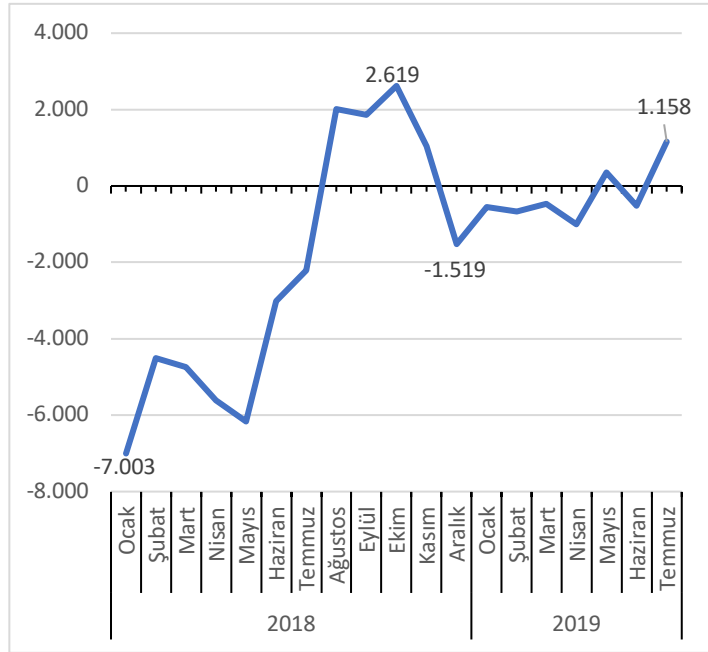
4. Cari Denge Temmuz Ayında Fazla Verdi

Geçten yılın temmuz ayında 2.178 milyon dolar açık veren Türkiye'nin cari işlemler hesabı bu yılın aynı ayında 1.158 milyon dolar fazla verdi. Böylece on iki aylık cari denge 4.445 milyon dolar fazla vermiş oldu.

Grafik 11: Cari İşlemler Dengesi (Aylık-Milyon ABD Doları)

Söz konusu cari fazlanın oluşmasında özellikle dış ticaret açığının bir önceki yılın aynı ayına göre 2.421 milyon dolar azalışla 2.524 milyon dolara gerilemesi etkili oldu.

Ayrıca hizmetler dengesi kaynaklı girişlerde (seyahat harcamaları) bir önceki yılın aynı ayına kıyasla 959 milyon dolar artarak 4.277 milyon dolara yükselmesi bir diğer önemli etken olmuştur.

Kaynak: TCMB verilerinden derlenmiştir.

7

Tablo 1: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD Doları)

Temmuz 2019'da doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler bir önceki yılın temmuz ayına göre 66 milyon dolar azalışla 657 milyon dolar olarak gerçekleşti. Portföy yatırımlarında ise 97 milyon dolar net giriş kaydedildi. Resmi rezervler 3.156 milyon dolar arttı. Kaynağı belirsiz döviz giriş-çıkışını gösteren net hata noksan kaleminde ise 603 milyon dolarlık net döviz girişi kaydedildi.

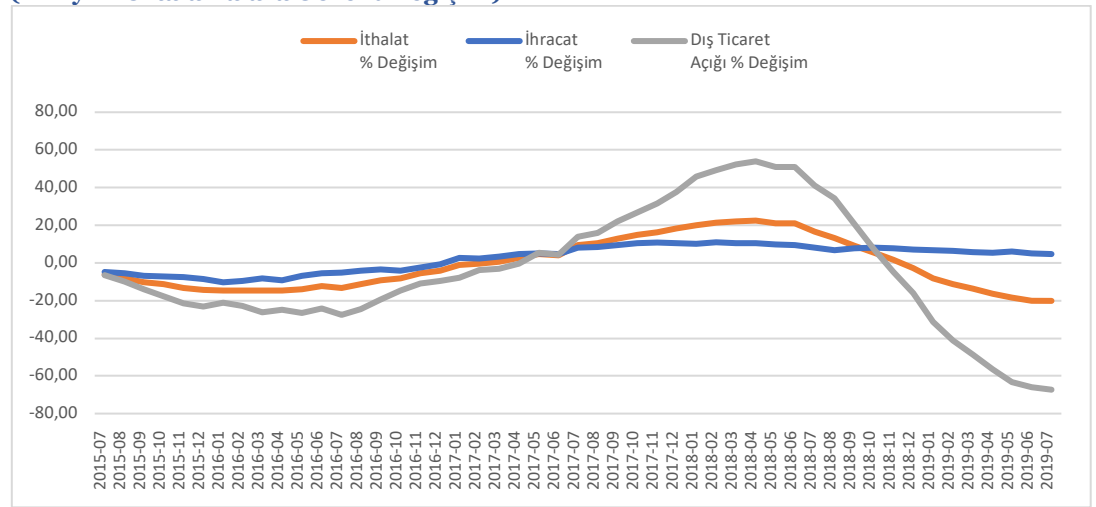
	2018 Ocak- Temmuz	2019 Ocak- Temmuz	2018 Temmuz	2019 Temmuz
Cari İşlemler Dengesi	-33.160	-1.695	-2.178	1.158
Sermaye Hesabı	40	20	9	7
Finans Hesabı	-14.478	-2.649	-842	-1.388
<i>Doğrudan Yatırımlar (Net)</i>	3.931	3.737	723	657
<i>Portföy Yatırımları (Net)</i>	-425	1.640	-304	97
<i>Toplam Dış Borçlanma (Net)</i>	10.972	-2.728	423	634
Net Hata ve Noksan	13.307	2.992	3.751	603
Rezervler	-5.335	3.966	2.424	3.156

Kaynak: TCMB verilerinden derlenmiştir.

5. Temmuzda Dış Ticaret Açığı %47 Azaldı

Ekonomide yaşanan daralmanın bir yansıması olarak dış ticaret açığında görülen azalış temmuz ayında da devam etti. Temmuz 2019'da **ihracat** bir önceki yılın aynı ayına göre %7,9 artarak 15 milyar 160 milyon dolara ulaşırken, **ithalat** ise %8,5 azalarak 18 milyar 351 milyon dolar olarak gerçekleşti. Böylece temmuz ayında **dış ticaret açığı**, %46,9 azalarak 3 milyar 192 milyon dolara geriledi. 12 aylık ortalamalara göre dış ticaret açığında yaşanan değişim %-67,32 oldu. İhracatın ithalatı karşılama oranı %82,6'ya yükselirken, bu oran geçen yılın aynı ayında %70 olarak kayıtlara geçmişti.

Grafik 12: İhracat, İthalat ve Dış Ticaret (12 Aylık Ortalamalara Göre % Değişim)

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

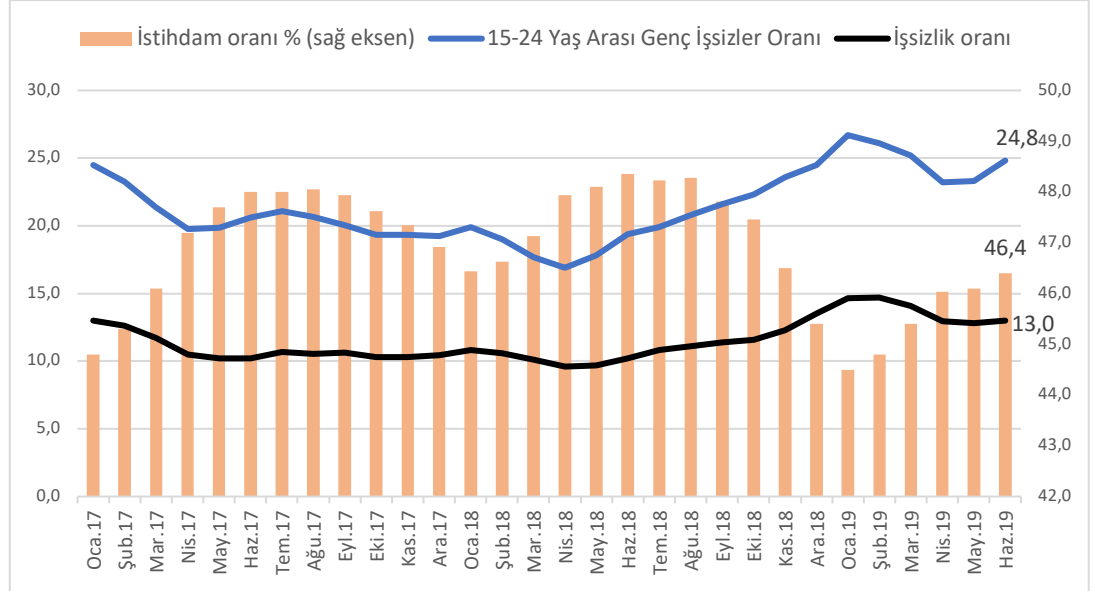
Ülkelere göre dış ticaret dağılımında yine ilk sırada ihracatta Almanya, ithalatta ise (petrol ve doğalgaz alımının etkisiyle) Rusya yer aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 1 milyar 319 milyon dolara ulaşırken, bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 91 milyon dolarla Birleşik Krallık, 770 milyon dolar ile Irak ve 741 milyon dolar ile Fransa takip etti. Rusya'dan yapılan ithalat 2 milyar 90 milyon dolar olarak gerçekleşirken, bu ülkeyi 1 milyar 728 milyon dolarla Almanya, 1 milyar 663 milyon dolarla Çin ve 1 milyar 324 milyon dolarla ABD izledi.

Eurostat verilerine göre Temmuz 2019'da Türkiye AB bölgesine 7 milyar 640 milyon euro değerinde ihracat yaparken, 6 milyar 375 milyon euro değerinde ithalat gerçekleştirdi. Böylece temmuzda AB ile yapılan ticaret sonrası Türkiye 1,24 milyar euro ticaret fazlası verdi.

6. İşgücü Göstergeleri-Haziran 2019

Türkiye genelinde Haziran 2019 döneminde işsizlik oranı yıllık bazda 2,8 puanlık bir artışla %13 olarak gerçekleşti. İşsiz sayısı ise 938 bin kişi artarak 4 milyon 253 bin kişi oldu.

Grafik 13: İşsizlik, İstihdam ve Genç İşsizlik

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

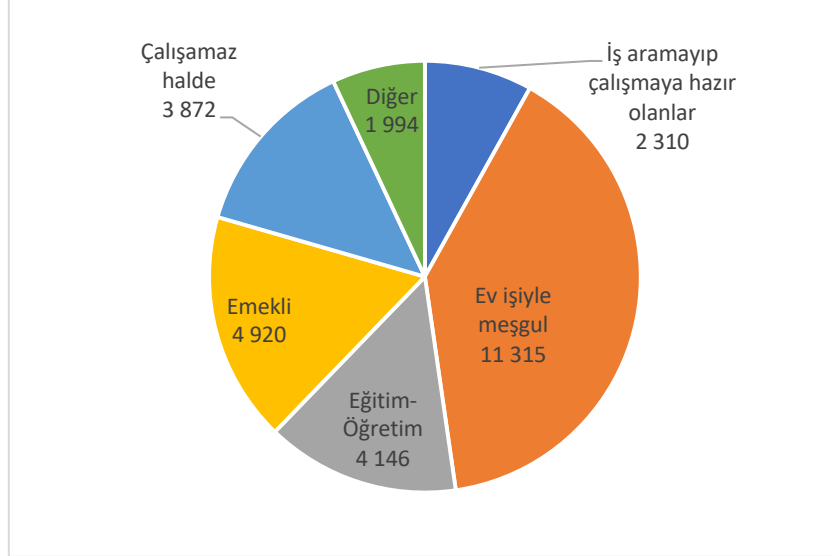
Tablo 2: İşgücü Göstergeleri

Aynı dönemde istihdam oranı 2 puanlık azalışla %46,4'e, istihdam edilen kişi sayısı ise 802 bin kişi azalarak 28 milyon 512 bin kişiye geriledi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 5,4 puan artışla %24,8'e yükseldi. Ne çalışan ne de örgün bir eğitim kurumunda yer almayan gençlerin toplam genç nüfus içindeki oranını ise %26,2 olarak kayıtlara geçti

	Haziran-2019
İşsizlik Oranı	%13
İşsiz Sayısı (Milyon Kişi)	4,253
Genç İşsizlik Oranı	%24,8
Tarım Dışı İşsizlik Oranı	%15,4
İşgücüne Dahil Olmayanlar (Milyon Kişi)	28,660
İstihdam Oranı	%46,4
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Milyon Kişi)	28,512
Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olanların Oranı	%26,2

Kaynak: TÜİK

Grafik 14: Nedenlerine Göre İşgücüne Dahil Olmama – (bin kişi)

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Haziran 2019 döneminde nedenlerine göre işgücüne dahil olmayan nüfus içerisinde 11 milyon 315 bin kişi ile *ev işiyle meşgul olanlar* (kadınlar) yine en yüksek paya sahip oldu. Bunun dışında, çeşitli nedenlerle iş aramayan, ancak 2 hafta içerisinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten *iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar* grubunda 2 milyon 310 bin kişi yer aldı. Aynı dönemde *eğitim ve öğretim* nedeniyle iş gücüne dahil olmayanların sayısı 4 milyon 146 bin kişi, *emekliler* 4 milyon 920 bin kişi, *çalışamaz halde* olanlar 3 milyon 872 bin kişi ve son olarak *diğer* sebeplerden dolayı iş gücüne dahil olmayanların sayısı 1 milyon 994 bin kişi olarak kayıtlara geçmiştir.

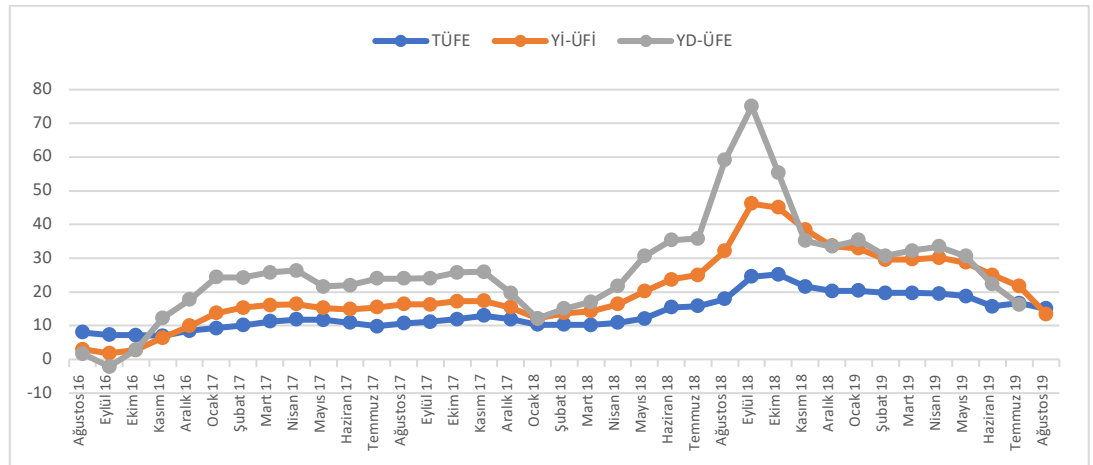
7. Ağustos Ayında Enflasyon %15 Yükseldi

Ağustos 2019'da **Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE)** yıllık bazda %15,01 olarak gerçekleşti. TÜFE'deki artış aylık bazda %0,86, bir önceki yılın aralık ayına göre %7,35 ve on iki aylık ortalamalara göre %19,62 oranında oldu.

Yurt İçi Üretici Enflasyonu (Yİ-ÜFE) ise ağustosta yıllık bazda %13,45 artış gösterirken, aylık bazda %0,59 düştü. Endeks geçtiğimiz aralık ayına göre %6,39 ve on iki aylık ortalamalara göre ise %30,51 oranında arttı.

Yurt Dışı Üretici Enflasyonu (YD-ÜFE) temmuz ayında (TÜFE ve Yİ-ÜFE'ye göre bir ay gecikmeli açıklanır) aylık bazda %2,33 düşerken, bir önceki yılın aralık ayına göre %6,88, bir önceki yılın aynı ayına göre %16,32 ve on iki aylık ortalamalara göre %36,98 oranında yükseldi.

Grafik 15: Enflasyon: TÜFE ve ÜFE

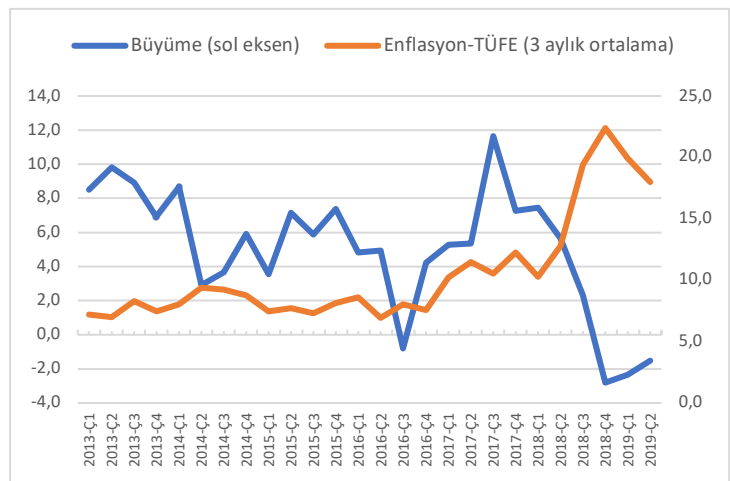

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

TÜFE ve ÜFE'nin seyrine dair beklenti, baz etkisinden dolayı geçen yıl görülen yüksek enflasyonun bu yılın geri kalanında tekrar etmeyeceği yönündedir.

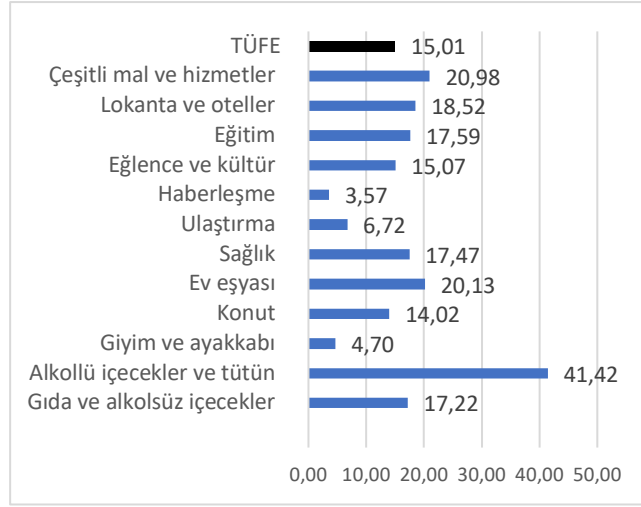
Grafik 16: Türkiye'nin Büyüme ve Enflasyon Performansı (2013-2019 Ç2)

Diğer taraftan ekonomideki küçülme ve enflasyondaki yükseliş hız kesmekle birlikte, yüksek enflasyon ve küçülmenin bir arada yaşandığı slumplasyon döneminin devam ettiği görülmektedir.

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Grafik 17: TÜFE’de Ana Harcama Gruplarına Göre Yıllık Değişim (%) Ağustos 2019

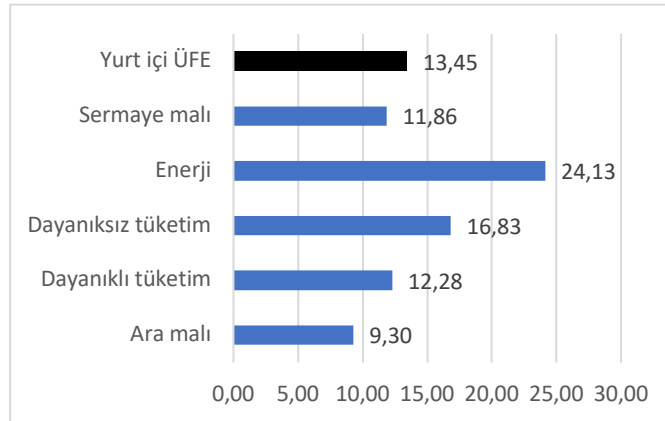

TÜFE’yi oluşturan ana harcama grupları arasında, yıllık bazda en fazla artış %41,42 ile alkollü içecek ve tütün grubunda görüldü.

Artışın yüksek olduğu diğer gruplar; %20,98 ile çeşitli mal ve hizmetler grubu, %20,13 ile ev eşyası grubu, %18,52 ile lokanta ve oteller grubu ve %17,50 ile eğitim grubu.

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Grafik 18: Y-İçi ÜFE’de Ana Sanayi Gruplarına Göre Yıllık Değişim (%) Ağustos 2019

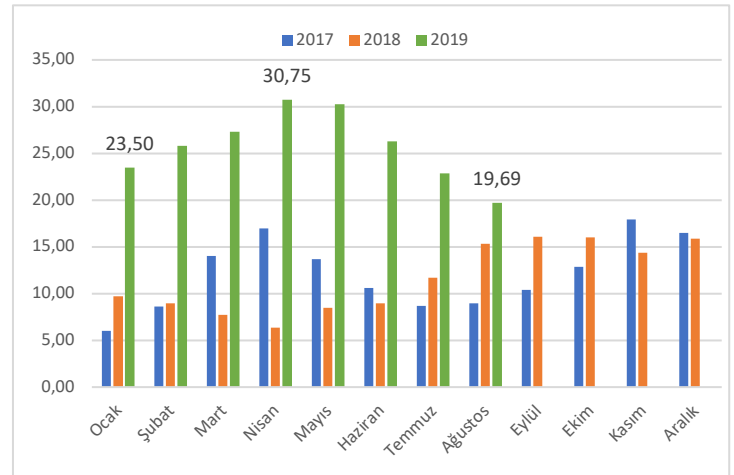
Yİ-ÜFE’yi oluşturan alt sektörler arasında en yüksek artış %24,13 ile enerji grubunda oldu.

Ayrıca dayanıksız tüketim malı grubunda yaklaşık %17, dayanıklı tüketim grubunda %12,28, sermaye malı grubunda yaklaşık %12 ve ara malı grubunda %9,30 oranında artış kaydedildi.

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Grafik 19: Tarım ÜFE’de Yıllık Değişim (%)

Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım-ÜFE) Ağustos 2019’da yıllık bazda %19,69 artış gösterdi. Tarım ÜFE bir önceki aya göre %0,70 oranında azalırken, geçtiğimiz aralık ayına göre %8,05 ve on iki aylık ortalamalara göre ise endeks %22,50 artış gösterdi.

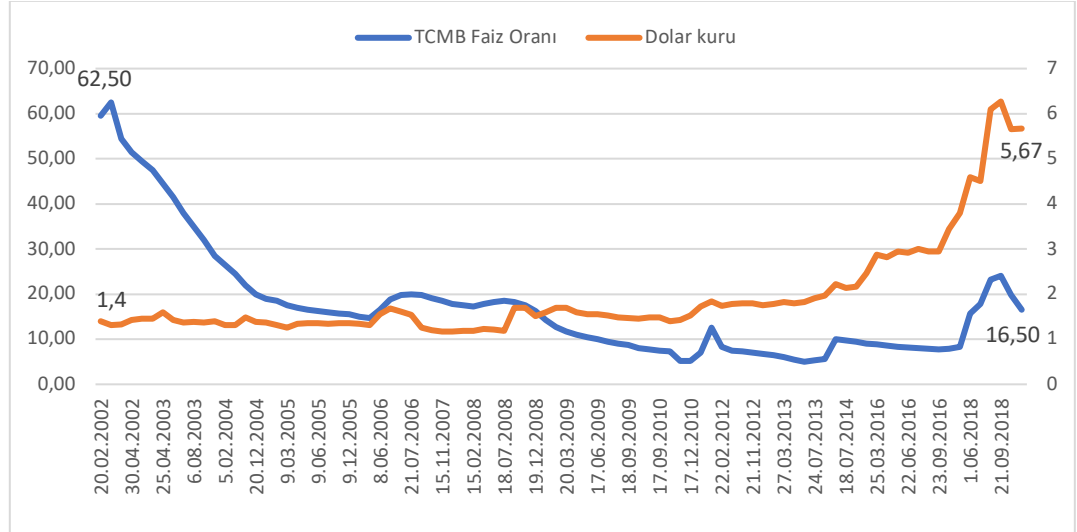

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

8. Merkez Bankası'ndan İkinci Kez Faiz İndirim Kararı

TCMB'den beklendiği gibi yüklü faiz indirimleri geldi. TCMB'nin başına yeni atanan Murat Uysal başkanlığında toplanan Para Politikası Kurulu politika faizinde 325 baz puanı indirim kararı aldı. TCMB'nin geçtiğimiz temmuz ayında 425 puanlık faiz indirim kararının ardından yapılan 325 baz puanlık yeni faiz indirimiyle birlikte son iki ayda toplamda 750 baz puanlık yüklü bir indirim kararı alınmış oldu. Alınan bu kararlar birlikte politika faizi yüzde 19,75'ten %16,50'ye düştü.

Grafik 20: TCMB Faiz Oranları ve Döviz Kuru Değişim Seyri (2002-2019)

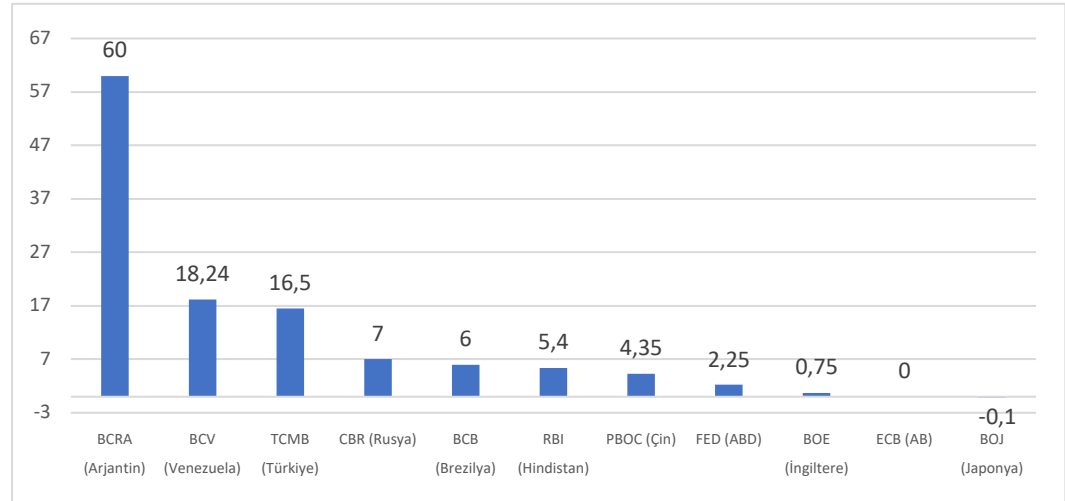

Kaynak: TCMB verilerinden derlenmiştir.

Kurul faiz oranlarının düşürülmesine ilişkin yaptığı basın duyurusunda (12 Eylül 2019) alınan kararın gerekçelerini açıkladı. Yurt içi ve küresel ölçekte yaşanan gelişmelere bağlı olarak alınan kararda öne çıkan başlıklar şöyle: Ülke içindeki iktisadi faaliyetlerde ılımlı toparlanma eğiliminin devam etmesi, mal ve hizmet ihracatındaki artış ve özellikle turizmde izlenen güçlü seyir ile birleşince doğrudan ve bağlantılı sektörler kanalıyla iktisadi faaliyetleri desteklediği belirtildi. Türk lirasındaki istikrarlı seyrin yanı sıra enflasyon beklentilerindeki iyileşme ve ılımlı iç talep koşullarının oluşması gibi ülkeye özgü nedenler alınan faiz kararında belirleyici oldu. Küresel ölçekte yaşanan gelişmelerle ilgili olarak ise *yakın dönemde küresel iktisadi faaliyetin zayıflaması ve enflasyona dair aşağı yönlü risklerin belirginleşmesiyle gelişmiş ülke merkez bankaları para politikaları genişleyici yönde adımların atılacağına şekillenmesi ve bunun sonucunda Türkiye gibi gelişmekte olan ülke finansal varlıklarına yönelik sermayenin talebi ve risk iştahının artacağı* belirtildi. Ayrıca kurul *enflasyondaki düşüş sürecinin devamlılığının, ülke risk priminin gerilemesi, uzun vadeli faizlerin aşağı gelmesi ve ekonomideki toparlanmanın güç kazanması açısından büyük önem taşıdığı* belirtti.

Son olarak ise açıklamada fiyat istikrarının ve finansal istikrarın sağlanmasına yönelik olarak TCMB'nin elindeki bütün araçları kullanmaya devam edeceği vurgulandı.

Grafik 21: Dünya MB'ları Geçerli Faiz Oranları

Kaynak: tr.investing.com/central-banks/ verilerinden derlenmiştir.

Küresel ekonomide yavaşlama beklentisi, bölgesel risklerin artması, ticaret savaşı, AB'de yaşanan siyasi belirsizlikler gibi küresel ölçekte yaşanan birçok neden karşısında gelişmiş ülke MB'larının 2008 ekonomik krizi sonrasında uyguladıkları genişleyici para politikasına benzer bir uygulamaya geçeceklerine dair güçlü sinyaller ortaya çıktı. Bununla birlikte gelişmekte olan ülkelere yapılan portföy yatırımlarında geçtiğimiz yıllarda azalan risk iştahının yeniden artması bir diğer önemli etken oldu. Böyle bir ortamın oluşması sonrasında gelişmekte olan ülkelerin MB'larından peş peşe faiz indirim kararları geldi.

Diğer yandan, yukarıdaki grafikte de görüldüğü üzere, TCMB'nin ikinci kez aldığı yüklü faiz indirim kararına rağmen Türkiye Arjantin ve Venezuela'dan sonra dünyada politika faizi en yüksek olan ülke konumunu sürdürdü.

Yasal Uyarı

Bu bültende yer alan bilgiler güvenilir olduğuna inanılan ve kamuya açık olan kaynaklardan derlenmiştir. Bülten sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır, Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamaktadır. Bülteni hazırlayan akademisyenlerin kişisel görüşleri ve değerlendirmelerini içerebilir. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi bültende yer alan bilgi ve değerlendirmelerin kesin doğruluğu ya da değişmezliği ile ilgili bir garanti vermemektedir. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi bültende yer alan bilgileri herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu bültende yer alan bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaysız oluşabilecek zararlardan Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi hiçbir şekilde sorumluluk üstlenmemektedir.

Bu bültende yer alan bilgilere kişisel kullanımlar için izin verilmiştir, bunun dışında ticari ya da kamusal olsun herhangi bir kullanımda Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin izni olmadan kısmen ya da tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.